

ÅRSBERETNING 2017

Camphill Landsbystiftelse i Norge

(Torggården pyntet med bannere for NRKs sommertog-event)

Årets tema: Synliggjøring og dialog med omverdenen

Camphill Landsbystiftelses driftsregnskap 2017

Sekretariatet

Innhold

Tema for 2017: Synliggjøring og dialog med omverdenen.....	3
Boklanseringer	3
Avisartikler	4
Utdanningsmesse.....	4
En dokumentarfilm fra Vidaråsen	5
Åpen kafe på Vallersund	6
Steineruka 2017	7
Sommertoget i Hommelvik	7
Åpen gård i landsbyene:.....	9
Seminar på Camphill Rotvoll «Arbeidets betydning for et verdig liv»	10
Virksomhetens art	11
Andre satsningsområder i CLS	12
Arbeidet med utviklingen av en yrkesopplæring for unge voksne med utviklingshemming i Camphill-landsbyene	12
Nyheter i 2017	14
Solborg feirer 40 års jubileum!	14
Rehabilitering av verkstedbygget på Jøssåsen.....	16
Nyetablering	17
Innvieelse av Perlemorsalen på Camphill Rotvoll	17
Nytt fjøs bygning på Vallersund Gård	17
Fritid.....	18
Nettverk.....	19
NFU 50 års jubileum.....	19
Verdenskongress for mennesker med nedsatt funksjonsevne: "Making Values Visible"	19
Sosialterapeutisk forbund.....	20
Arbeidsmiljø.....	22
Medarbeidere	22
Utdanning	23
Beboere.....	24
Kvalitetssikring.....	26
Ny leder og nestleder i Representantskapet	26
Camphill dialogue Skottland	29
Arbeidsgiveransvar.....	30
Dokumentasjon og samarbeid	30
Økonomi – redegjørelse for CLS driftsregnskapet 2017.....	31
Oppgave	31
Utfordringer	32
Oppsummering	32
Styret	34

Tema for 2017: Synliggjøring og dialog med omverdenen

Etter en stor og vellykket feiring av vår 50 års jubileum i fjor, har vi videreført impulsen om å bli synlig i Norges landskap og har utvidet dialogen med omverdenen.

Boklanseringer

En stor begivenhet var lansering av boken om Camphill, som Christian Egge har skrevet. Boklanseringer fant sted både i Oslo, Trondheim, Bergen, og Haugesund. Boken heter: «Menneske først og fremst»

Det har vært flotte kvelder i alle byene, der boken ble presentert, omtalt, akkompagnert av musikk og andre kulturelle innslag fra landsbyene. De som ville kjøpe boken fikk den også signert.

Vi bruker boken til å gi den i gave til våre venner, våre samarbeidspartnere og til mennesker som interesserer seg for Camphill.

Dag Blakkisrud presenterer boken
(foto: Nils Langeland)

Cato Schjøtz intervjuer forfatteren Christian Egge (litteraturhuset i Trondheim)
(foto: Nils Langeland)

Avisartikler

Vi har fokusert på å sette annonser i relevante blad og vi har invitert lokalavisene til våre fester og tilstelninger. Det ble en del fokus på Solborg, som har feiret sitt 40 års jubileum og som fikk et stort oppslag i Ringerikes blad, til og med på fremsiden.

Magasinet «Hauste» kom og laget en stor reportasje om det å leve i fellesskap, om det å skape et annerledes samfunn, der andre verdier enn egen økonomi og velvære står i sentrum. Dette ble en veldig fin artikkel.

Midt på sommeren kunne reisende i Norway bussekspress lese om oss, og får vite at vi ønsker et mangfold velkommen i våre økolandsbyer.

I NFU medlemsbladet, som er en av de største blad for mennesker med utviklingshemming og deres pårørende, har vi en halv sides annonse med tittelen: *landsbyene med plass for alle*. Også på nettsiden deres er vi synlige.

En beboer på Vidaråsen ble også varmt omtalt i juleutgaven til Hjemme-bladet: Artikkelen forteller om Dagmar og hennes søster Brit, som har bodd lenge på Vidaråsen.

Utdanningsmesse

For å bli kjent for ungdommer og unge voksne, men også lærere og assistenter på videregående skoler meldte vi oss på utdanningsmessen i Trondheim Spektrum, der Camphill Landsbystiftelsen og Bingn (Biodynamic Initiative for the Next Generation -Nordic) delte på en stand.

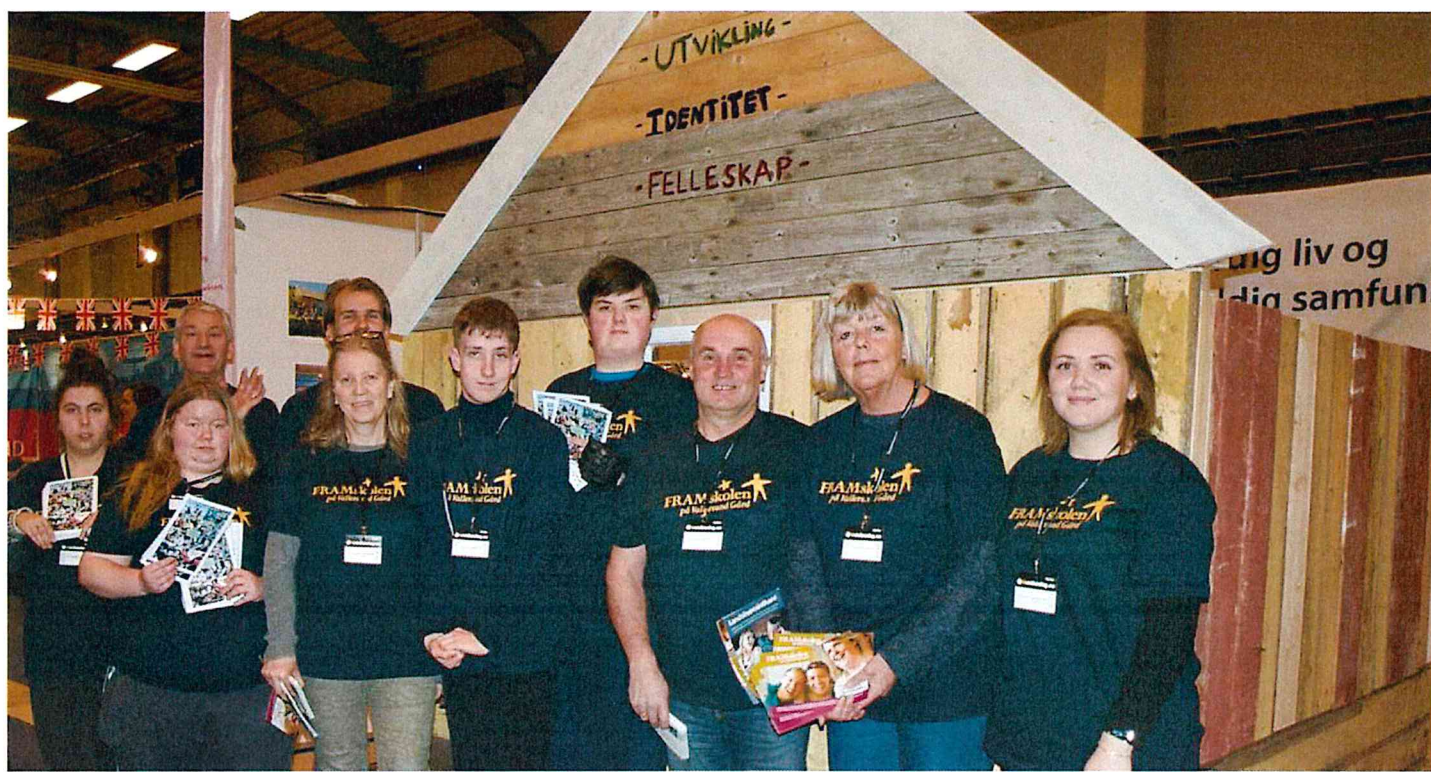
Vi hadde laget en egen brosjyre for praktikanter, som vi delte ut.

Her ble det mange samtaler rund økologisk jordbruk, om mennesker med og uten utviklingshemming og om hva det betyr å delta i et levefellesskap. Vi møtte mange interesserte skoleungdommer og intensjonen var å informere dem, men også å gi dem spørsmål og undring med på veien.

Overskriften på standen, som Framskole-elever hadde vært med å bygge var:

«Utvikling, identitet og fellesskap».

Framskole-elevene kom også til messen for å være med å fortelle om livet i landsbyen.

(Foto: Dag Balavoine)

En dokumentarfilm fra Vidaråsen

Ragnhild Nøst Bergem, som er utdannet dokumentarfilm regissør fra Høgskolen på Lillehammer og produksjonsselskapet Meidieoperatørene AS («Stemmene i Hode» på NRK) er i gang med en dokumentarfilm fra Vidaråsen. Ragnhild var første gang på Vidaråsen høsten 2014, da i forbindelse med et skoleprosjekt. Det ble til kortfilmen "SAMMEN" som ble veldig godt mottatt.

Dokumentarfilmen vil bli ca 1 time lang, og målet er å nå ut til et stort publikum ved å få vist den på en norsk TV-kanal. De som lager filmen har skrevet følgende:

Å bli kjent med Vidaråsen; dere som bor og jobber der, har vært en inspirerende opplevelse for oss. Ordspråket "Et verdig liv" synes vi gjennomsyrrer hele stedet. Vi ønsker vi å lage en dokumentarfilm som skildrer livet, menneskene og relasjonene på Vidaråsen. Ved å følge dere i både hverdager og høytider, opp og nedturer, får vi sjansen til å danne oss et balansert bilde av hvordan det er å leve sammen i landsbyen.

I dagens samfunn eksisterer det fortsatt stigmatisering og mangel på tiltak for mennesker som har en utviklingshemming. De kan lett bli utsatt for isolasjon og ensomhet, og får i mange tilfeller ikke brukt sine evner og dyrket sine interesser på lik linje med funksjonsfriske mennesker. Men alle mennesker har behov for å få tilbud om å bidra, føle seg verdsatt samt ha et miljø der de trives for å oppnå god livskvalitet.

På Vidaråsen opplever vi at alle blir sett, inkludert og får mulighet til delta aktivt. Den respekt og likeverd vi ser hos dere synes vi er viktig å belyse. Vi tror at en film fra Vidaråsen, hvor publikum kan bli kjent med dere som mennesker og samfunnet dere skaper, følge dere over tid, bli glade i dere og heie på dere, kan skape forståelse og gjøre en forskjell i folks oppfatning av det å være annerledes.

Det er allerede tatt en god del opptak ved flere anledninger i landsbyen og en kort trailer er laget for å selge prosjektet til TV kanalene. Det er forventet at resten av filmingen skjer i løpet av 2018 og at filmen blir forhåpentligvis ferdig i 2019.

(Tekst: Will Browne)

Åpen kafe på Vallersund

På Vallersund har det nå vært åpen kafe for lokalbefolkningen og turister i over fem år, med voksende suksess. Her åpnes den fredete butikken med kaker fra egen produksjon og delvis produkter fra bakeriet. Samtalen over kaffebordet kan være like mye en samtale om vær og vind, som det kan være en samtale om livet i landsbyen, hvem eller hva vi er, med rike innspill fra beboere og medarbeidere som hjelper til i serveringen eller selv nyter den flotte atmosfæren i butikken.

Fra lørdagsåpne butikken på Vallersund Gård
(Foto: Hanna Schmeding)

Fra markedsdagen på Vippen i Oslo (foto: Tinken Laurantz)

I år var Camphill Landsbystiftelsen med i å arrangere den første Steineruka, som gikk av stabelen i Oslo. Uken var et arrangement som samlet mange aktører innen den «antroposofiske verden». Vi arrangerte foredrag, miniforedrag, markedsdag og mange flere aktiviteter, som skulle både fremme samhørighet og synlighet utad. Solborg og Vidaråsen hadde stand med grønnsaker, te og andre produkter fra landsbyene og Sekretariatet stod frem med masse infomateriale om Landsbystiftelsen.

I tillegg holdte to medarbeidere et foredrag om vår forståelse av det sosiale liv (likhetsprinsipp), det kulturelle og spirituelle liv (frihetsprinsipp) og næringsliv (brorskapsprinsipp) og om vår delingsøkonomi.

Sommertoget i Hommelvik

Den fjerde juli kom NRKs sommertog til Hommelvik stasjon og med dermed rett foran Torggården, et bygg som eies av Jøssåsen Landsby og der Sekretariatet leier andre etasjen.

Det ble en stor folkefest med mange hundre mennesker, grilling i bakgården og Frank ble den heldige utvalgte som fikk vise NRKs reporter rund i Hommelvik og det ble vist en liten snutt på fjernsynet senere.

Vi hadde tatt oppfordringen om synliggjøring på alvor og pyntet Torggården, som ligger rett ovenfor jernbanestasjonen med store bannere (se forsidebilde) og måtte dessverre ta de ned før toget kom. Istedenfor fikk vi lov av kommunen å pynte bakgården!

(Foto: Johannes Stöhr)

Rune ble spurt foran kameraet hva han synes om Frank: «En helt grei kar», svarte han. Dette utsagnet kan også vi på Sekretariatet slutte oss til, og vil benytte anledningen til å rette en stor takk til Frank Schmiemann, som i fem år har innehatt stillingen som koordinator for Camphill Landsbystiftelse og Sekretariatet. Nå arbeider han igjen på Jøssåsen.

Frank og Rune:

(foto: arkiv)

Åpen gård i landsbyene:

Flere av landsbyene har vært med å ha en dag med «åpen gård», der gården og landsbyenes produkter vises frem og det inviteres til omvisninger og informasjon om biodynamisk landbruk.

Åpen Gård på Solborg

Skriveverkstedet på Solborg har sine møter en gang i uke. Gruppen leder en erfaren skribent Jan Bang sammen med en god støtte fra Anuj Kumar. I en kreativ samarbeidsprosess med artikkelskribentene Hanne Kveli, Nils Eric Bondeson, Nina Maria Brun, Astrid Abrahamsen og Wenche Monsen lages Solborgavisen som kommer flere ganger om året. Den sendes ut til alle pårørende, styremedlemmer, venner, tidligere medarbeider og alle på Solborg. I artiklene kan man lese om alt det spennende som skjer i landsbyen vår. En av slike begivenheter var Åpen Gård arrangementet i september 2017. Åpen Biodynamisk Gård arrangerer vi i samarbeid med Oikos og Biodynamisk Forening. Fokuset er mest på det som har med landbruk å gjøre. For oss er det også viktig anledning til å åpne for nærmiljø skape et møtepunkt med naboene våre.

Her kommer et utklipp fra en artikkel i Solborg Avisen som forteller litt nærmere om årets Åpen Gård på Solborg:

Lørdag 16. september var det Åpen Gård på Solborg. Da hadde vi nettopp hatt 40 års jubileum. Det kom færre til Åpen Gård enn til jubileet! Vi var så heldig med været, sola skinte hele dagen.

Det var marked ved Olavsalen og servering i kjelleren og i veveriet. I Olavsalen var det fortsatt utstilling av bilder og avisclipp fra alle de 40 årene som ble satt opp for jubileet. Det var også henting av kuene fra beite og traktortur for barn. Alt var fint tilrettelagt.

Det fineste med Åpen Gård var salgsproduktene våre fra veveriet, gården og urteverkstedet. Det er det som holder oss sammen. Ansiktsmaling var det også. Alle verksteder og Bjørneboe Hus var åpne. Alle på Solborg hadde sine oppgaver hver. Det var ett vellykket arrangement. Flere fikk besøk av familien sin.

Hanne, som er en av skribentene, besøkte de fleste verkstedene og var veldig fornøyd med arrangementet. (...)

Ja, takk for Åpen Gård! Om ett år er det Åpen Gård igjen på Solborg!”

(Tekst: Hanne Kveli, Nils Erik Bondeson, Astrid Abrahamsen og Nina Maria Brun)

Fra omvisningen på Vallersund Gård (foto: Dag Balavoine)

Åpen gård på Vallersund:

En landsbydag av beste slag

I 2017 var vi på Vallersund Gård for første gang med på Åpen Økologisk Gård. Det er et arrangement som Oikos og Biodynamisk forening inviterer alle sine godkjente gårder til å være med på. For å vise seg fram. For å vise hva de har, hva de gjør, hva de står for. ... Ja, det ville vi være med på.

Vi inviterte i lokalavisen og med mange plakater i alle butikker rund omkring til «Åpen Økologisk Gård og familiedag». Og så baket vi mange kaker. Og pølsebrød. Og laget egne grillpølser. Og en mengde med grønnsakssuppe. Og saft og gele. Pakket gulrot og potet i poser. Klippet gress og ryddet hele gården. Alle var med i forberedelsen. Og alle var med den herlige dagen. Til og med været var på vår side. Det var blå himmel og vindstille. Grillen sto i skyggen nede ved sjøen, så varmt var det.

Ved siden av den gode maten, som alle koste seg med, fantes det en del aktiviteter for store og små. En omvisning på gården og i gartneriet med smaksprøve på forskjellige gulrot og agurk. Ansiktsmaling for barn, en saftpresse hvor man kunne presse sin egen eplejuice, en vev hvor man kunne veve med diverse naturmaterialer.

Det var den fineste 23. September ever. Med sikkert 200 gjester. Det myldret av barn. Alle var glade og fornøyde. Vi fikk så mange positive tilbakemeldinger. ... Og det fine var, at vi ikke bare hadde arrangert en fest for gjestene, men at det var en av de fineste landsbyfester for oss også. Fordi vi har alle vært med å gjøre landsbyen så vakker og rik som den var og dagen til noe så utrolig fint som den var.

Takk til alle. Sønne dager kan jeg leve lenge av.

(tekst Peter Schmeding)

Seminar på Camphill Rotvoll «Arbeidets betydning for et verdig liv»

Seminaret inngikk som en del av 50-års markeringen for Camphill Norge. Målgruppen var alle mennesker som er opptatt av betydningen av arbeid, også for mennesker med spesielle behov. Tilstede på seminaret var cirka 100 deltagere. Det var høyskolelærere, lærere på videregående skoler, ansatte i kommunene, fra tilrettelagte arbeidsplasser, NAV, foreldre/pårørende og pårørendeorganisasjoner, medarbeidere, og ikke minst de som arbeider i verkstedene i Camphill Trøndelag.

Camphill med sin lange erfaring med arbeid i verksteder har noe å tilføre samfunnet. Seminaret la vekt på å sette dagens praksis opp mot de ideelle målene i FN-konvensjonen samt å se nærmere på hva «rettighetsutvalget» som oppsummerte HVPU-reformen sier om arbeid. Foredragsholdere var Rigmor Skålholt, Terje Erlandsen, Vilnis Neimanis og Peter Schmeding.

Tilslutt var det en panelsamtale med representanter fra NAV, Autismeforeningen i Sør-Trøndelag, Trondheim kommune og Camphill, og vi var opptatt av hva vi sammen kan gjøre for å sikre relevant arbeid for mennesker med spesielle behov.

Et kulturelt innslag under seminaret fra Camphill Rotvoll (tekst og foto: Astrid Aakra)

Virksomhetens art

Camphill Landsbystiftelse i Norge (Landsbystiftelsen) er en alminnelig stiftelse med adresse i Hommelvik i Sør-Trøndelag. Virksomhetens formål er å sikre menneskeverd og inkludering av utviklingshemmede mennesker, med tilrettelegging på alle måter. Stiftelsens oppgave er å etablere virksomheter som yter sosialtjenester samt å drive botilbud og tilrettelagt dagaktivitet i samsvar med gjeldene lovgivning for mennesker som trenger sosial omsorg, eller som har spesielle sosiale behov. I tillegg er det 26 personer som benytter vårt dagtilbud.

I denne forbindelse vil Landsbystiftelsen arbeide for å utvikle sosiale samarbeids- og samlivsformer hvor mennesket får et liv i verdighet og respekt med egenutvikling og utfoldelse tilpasset de enkeltes iboende muligheter.

Grunnlaget for Landsbystiftelsens virksomhet er:

Rudolf Steiners antroposofi, spesielt ut fra tankene om den sosiale grunnlov og den sosiale tregrening og den *fellesskapsbestrebelse* som søkes virkeliggjort i Camphill-bevegelsen, grunnlagt av Karl König.

Camphill Landsbystiftelsen ser det også som sitt ansvar å vise omsorg for natur og miljø gjennom biodynamisk / økologisk jordbruk og annen aktivitet samt å tilstrebe rettferdig handel. Landsbystiftelsen kan også opprette andre virksomheter og samlivs- og samarbeidsformer som blir drevet etter disse prinsippene.

Landsbyene har antroposofien som utgangspunkt for sin virksomhet. Landsbyene er lokalisert slik:

Vidaråsen Landsby i Andebu, Vestfold

Hogganvik Landsby i Vindafjord, Rogaland

Solborg, i Ringerike, Buskerud

Jøssåsen Landsby i Malvik, Sør-Trøndelag

Camphill Rotvoll i Trondheim, Sør-Trøndelag

Vallersund Gård i Bjugn, Sør-Trøndelag

Folkefest til Midtsommer, på Vallersund Gård (Foto: Hanna Schmeding)

Det finnes Camphill-landsbyer over hele verden. Camphill Landsbystiftelse i Norge er medlem av Camphill Northern Region Association og det sosialterapeutiske forbund i Norge.

Camphill Landsbystiftelsen er et helhetlig tilbud jfr. helsedirektoratets rundskriv I 7/2013.

Camphill Landsbystiftelsen i Norge eier og driver seks landsbyer. Disse var frem til 1986 en del av helsevernet for psykisk utviklingshemmede. Formålet med bevilgningen er å bidra til drift av stiftelsens landsbyer. Stiftelsen tilbyr et helhetlig bo- og arbeidsfellesskap for unge og voksne med særlige omsorgsbehov. Landsbyene skal gi beboerne en trygg livssituasjon hvor de kan ta egne valg, få god omsorg, et meningsfylt arbeid og et rikt kulturliv.

Andre satsningsområder i CLS

Arbeidet med utviklingen av en yrkesopplæring for unge voksne med utviklingshemming i Camphill-landsbyene

Oppsummering: Arbeidet med utviklingen av en yrkesopplæring for unge voksne med utviklingshemming oppsto i Representantskapsmøtet på Vallersund våren 2012. En liten gruppe ble utpekt for å undersøke hvordan «ståa» er for denne gruppen. Gruppen gav tilbakemelding på representantskapsmøtet *høsten 2012*. Hovedstyret behandlet saken i *februar 2014* og nedsatt en arbeidsgruppe som arbeidet med ulike deler av mandatet fram til *oktober 2015* da arbeidet ble lagt fram på lederforum. Dette møtet konkluderte med at Vidaråsen og Vallersund er de to landsbyene som vil være med i prosjektet. I *november 2015* ga representantskapet sin tilslutning og støttet prosjektet. Fra høsten 2016 til høsten 2017 ble det i all hovedsak arbeidet med en felles fagplan. I tillegg er arbeidet med å skrive en søknad påbegynt. Arbeidsgruppen har til nå hatt 8 møter i 2017. I tillegg har det vært fruktbare møter til temaet både med NAKU, SOR og Trondheim Kommune.

Fagplanen: På en rekke områder svarer utdannelsen på de mangler i samfunnet som statusrapporten "På lik linje" viser til, i forhold til dagens situasjon for utviklingshemmede.

Vi satser på tilrettelagte læringsmiljøer integrert i Camphill-landsbymiljøene, bofelleskap med medelever der også flere av lærerne bor og et mangfold av verksteder og arbeidsoppgaver i tillegg til mange sosiale og kulturelle begivenheter.

Landsbystiftelsens utdanning søker gjennom sine pedagogiske aktiviteter å muliggjøre selvrealisering for den enkelte. Utdannelsen er delt opp i 5 år, - 2 år folkehøyskole-lignende del +3 år praksisbasert yrkesopplæring.

I arbeidslivet viser dette seg i tilrettelagte gjennomskuelige arbeidsprosesser, der kandidaten har muligheten til å praktisere et framtidig yrke. I det sosiale er det betydningsfullt at kandidatene får mulighet til å være mye i lag med andre. Det er vesentlig for de unge voksne å oppleve seg som gruppe og å kunne bryne seg på hverandre. Utdannelsen følger dette opp gjennom samtaler og i forskjellige former for kurs og gruppearbeid. Den enkelte blir tildelt en mentor som har et spesielt blikk på individuelle prosesser som kandidaten gjennomgår. Livsmestring og håndtering av eget liv er en gjennomgående, samlende og overordnet intensjon.

Utdanningen er en femårig heltidsutdanning hvor hvert semester avsluttes med kvalitative oppsummeringer, vurderinger og skriftlige evalueringer. Utdanningen fører fram til et *kompetansebevis* i valgt yrkesområde. Normbaserte formelle læringsmål er viktig for noen, men mindre avgjørende for andre. Kandidater som har fullført utdanningen kan søke relevant arbeid i verksteder, butikker, kafeer, bakeri, gartneri, gårdstell med mer.

Profesjonsutdanningen er bygget opp rundt fire emnegrupper, kommunikasjon og samhandling, kultur og identitet, dagliglivets aktiviteter, - og hovedtyngden på yrkesrettet opplæring. Alle emner har integrerte kunsthøgskole og kunstfaglige øvelser. Utdanningen tilstreber å utvikle gode fagkunnskaper, engasjement, sosial forståelse og kreativitet. Gjennom allsidig teori, varierte kunstneriske øvelser, praksis og ulike prosjekter gir utdanningen et godt grunnlag for et framtidig yrkesliv.

I de siste 5 årene har det utviklet seg et samarbeid mellom Camphill-landsbyene og det sosialpedagogiske miljø i Norge i forhold til de unge voksne. Hvert år inviteres det til "ungvoksen-seminar" der vesentlige og adekvate temaer for denne aldersgruppen blir tatt opp og behandlet gjennom en liten uke. Det er ca. 60 deltagere på disse samlingene.

(foto og tekst: Dag Balavoine)

Her kommer en beskrivelse av hverdagen av en av de unge på Vidaråsen, et innlegg som ble publisert i Landsbyliv:

«Mitt liv på Vidaråsen Landsby:

Mitt navn er Isabel Bergrud og jeg er 21 år. Jeg er lærekandidat på bakeriet, for å få kompetansebevis som baker. Jeg bor på Steffens Hus.

Hva jeg liker med å bo på Vidaråsen:

Å bo i Steffens hus. Å lage frokost til alle i huset på mandager og torsdager. Huskveldene på onsdager med alle som bor i huset. Å synge før maten og takke for maten sammen. Å spise felles frokost og middag med alle som bor i huset.

Å være mer selvstendig og klare å gjøre mange ting selv.

Å være vegetarianer. Å spise nesten alltid økologisk, sunn og god mat.

Å være lærekandidat og å jobbe på bakeriet. Å kunne gjøre mange forskjellige oppgaver på jobben. Jeg kan bruke kjevlemaskinen, bollemaskinen, eltemaskinen og den store ovnen på egenhånd.

Å jobbe på toveverkstedet eller gartneriet hvis det bakeriet er stengt

Å være med i Ung Voksen gruppen. Flere unge voksne som bor og jobber her.

Mange gode venner og hyggelige mennesker overalt i landsbyen. Fellesskapet her på Vidaråsen.

Mange forskjellige aktiviteter å være med på som tegneklubb, skrivegruppe, svømming, kulturkvelder, kor, helseeurytmi og handling i kapellet.

Å ringe i arbeidsklokken hver dag både før morgensamlingen og på slutten av dagen.

Morgensamlingen før jobb hver dag. Landsbymøtene på onsdager.

Å slippe å ta bussen til og fra jobben hver eneste dag.

Å kunne spare penger og ikke bruke penger hver dag.

Her er mange ting jeg liker med å bo på Vidaråsen, og det er sikker enda flere ting jeg ikke har skrevet inn her.»

Solborg feirer 40 års jubileum!

(foto: Hanna Schmeding)

Solborg fyller 40 år

2. September 2017 skulle Solborgs 40 års jubileum markeres. Dette er en stor begivenhet for stedet og planleggingen startet i mai. Mange i landsbyen bidro med ideer og det dannet seg grupper rundt de forskjellige oppgavene som måtte på plass for at det skulle bli en vellykket dag. Jubileumskomiteen inviterte pårørende, venner fra andre landsbyer, styremedlemmer og folk som har bodd på Solborg gjennom årene.

Det viste seg at festdagen ble en vakker og solrik dag som begynte med et tilbakeblikk på Solborgs historie av Karen Nesheim, Henrik Thaulow og Ellen og Wolfgang Køttker. De tok oss med på en reise fra de første dagene på høsten 1977 via ungdomsimpulsen som levde sterk på Solborg i mange år og frem til dagens levestedsskap.

Olav Salen var pyntet til fest og avisutklipp og bilder gjennom 40 år fra Solborg gjorde det lett for oss å oppleve hvordan det var den gangen.

Et av høydepunktene var også innslaget fra Rigmor Skålholt rundt FN konvensjonen og arbeidets betydning. Hun poengterte at Camphill landsbyene er unike i sin organisasjon hvor alle har et meningsfylt arbeid å gå til og kan bidra med sine evner.

Landsbyene er organisert ut fra tregreningen hvor vi så langt som mulig arbeider for å dekke andres behov i tillitt til at våre egne behov blir dekket av de andre.

I denne ånd gikk alle på en rebusvandring til verkstedene eller fikk skyss med "Solborg Ekspresen", en historisk traktor.

Under matserveringen utenfor Olav Salen var det taler og overrekkelsen av gaven fra de andre landsbyene, et vakkert vindspill.

Vi avsluttet dagen med felles sang og planting av en jasminbusk som markering for dagen.

(Tekst: Steffi og Moritz Hagedorn)

Henrik Thaulow beretter om den aller første tiden på Solborg foran en fullsatt sal (foto: Lise Annette Molberg Flaten)

Og musikk på denne solskinnsdagen! (foto: Lise Annette Molberg Flaten)

Rehabilitering av verkstedbygget på Jøssåsen

Verkstedbygget etter rehabilitering (foto: Thomas Bresges)

I fjor høst fikk vi endelig flytte inn i verkstedbygget, som har vært under renovering i hele fjor sommer og høst. Vi verkstedsledere har fått være med hele tiden på byggeprosessen og har fått komme med innspill om hvordan vi ønsket å ha det.

Litt historikk: verkstedbygget ble satt opp i 1980, og har vært tilholdssted for håndarbeids- og andre kreative aktiviteter. Bygget har også vært bebodd i sokkeletg i mange år. I dag rommer det vevstue i første etg., og keramikk- og uteverksted i sokkeletg.

Etter fire tiår uten renovering var bygget overmodent for oppussing. Og det ble nå heldigvis iverksatt.

En liten gjennomgang av det som har skjedd: All ytterkledning og alle vinduer er fornyet. Nede i sokkelen er gang, entre og keramikkverksted malt lyst og hvitt. Keramikkverkstedet har fått fjernet en vegg, som har gjort rommet mye større og triveligere å være i. Bygget har fått et nyoppusset bad med dusj, og et lite personaltoalett. Og på pauserommet har det endelig kommet på plass et lite tekjøkken og en plass for oppvask. I første etg. er det nå også et nyoppusset bad/ toalett med vask og utstyr, slik at det nå er lettere å utføre rengjøring.

Fasadeendringen på utsiden ved inngangspartiet er vi som bruker bygget svært fornøyde med. Likeledes den flotte entreen i første etg. med godt bygde skohyller og oppheng for klær. En ny og større butikk har lenge vært et stort udekket behov, og endelig fikk vi et hensiktsmessig lokale med gode reoler og hylleplass.

Før oppussingen bar bygget preg av å være slitt og feilkonstruert. Det trakk tvers gjennom veggene. Når det var kaldt vær og vind ble det dermed svært kaldt på verkstedene. En uholdbar situasjon. Heldigvis er det nå godt isolert, slik at det er mulig å holde bygget varmt.

Alle vi som arbeider på verkstedene er veldig glade for at bygget nå er satt i stand, og fornøyde med det gode resultatet.

(Tekst: Monica Martinsen Vikøren og Ingrid Gammelsæther)

Nyetableling

Innvielse av Perlemorsalen på Camphill Rotvoll

Den 13. mai 2017 kunne vi innvie Perlemorsalen på Camphill Rotvoll med gjester fra alle Camphill landsbyene i Norge, styret, foreldre og selvsagt alle som bor og/eller har sitt daglige virke på stedet. Det var en strålende varm og lysende maidag og salen som kan romme 100 mennesker, var full. Beboere og medarbeidere framførte en sang til ære for salen, skrevet og komponert av Lars Erik og Markus, en liten nystartet eurytmigruppe viste Olav H. Hauges dikt «Det er den draumen», og så var det taler, gaver og festkake. Et nytt kapittel i Camphill Rotvolls historie hadde begynt!

(foto: Nils Langeland)

Drømmen om en sal har vi hatt lenge, men først i 2014 kunne vi begynne planleggingen som innebar å erstatte en del av den gamle driftsbygningen på stedet. Byantikvaren i Trondheim godkjente riving og oppbygning med et nytt formål. Selve byggeprosessen ble avsluttet ved utgangen av 2016.

Mottoet for salen er at den skal være et sted for verdighet, glede og mot. Dette har vi kunnet oppleve gjennom hele det første året Perlemorsalen har vært i bruk. Med god plass og høyde under taket kan både den enkelte og fellesskapet utfolde seg og utvikle seg på nye måter. Skuespill, eurytmi og musikk, fester, feiringer og høytider, møter og konferanser, enten vi er noen få eller mange, salen er et godt rom å møtes i. Det er også en glede å kunne låne ut salen til Steinerskolen på Rotvoll når elevene skal vise fram forestillingene sine.

(tekst: Anne Langeland)

Nytt fjøs bygning på Vallersund Gård

Da Camphill Landsbystiftelse flyttet inn på Vallersund Gård i 1981 var det mye å ta tak i. Vinden blåste overalt; bostedet som nå bærer det ærverdige navnet St. Brendan hus og som huser FRAMskole-elevenne gikk den gang under kallenavn *Nordpol*. Men gårdsdriften var viktig fra begynnelsen av, fortalte Eric de Haan oss i et tilbakeblikk, og, inntil et fjøs ble satt i stand, oppholdte kuene seg i båthuset!

I de påfølgende årene ble ikke bare kuene flyttet til et ordentlig fjøs, men gårdsdriften ble utvidet med sauer og hest. Jordene ble satt i stand og gartneriet etablert. Fjøsset selv ble ombygget og utvidet en par ganger. Nå, med nye krav for løsdrift og ute-vinterareal, er vi i gang med planer for enda en forbedring av gårdsdriften. Et fjøs og et redskapshus er tegnet, anbud blir hentet inn og vi håper å begynne å bygge i 2018. Da flyttes gårdsdriften opp på ny jord og et samlingsbygg som er tilgjengelig for rullestol kan ta plassen til det gamle fjøsset.

(Tekst: Corinna Balavoine)

Karnevalsfeiring på Jøssåsen (foto: Dag Balavoine)

Det er mange forskjellige fritidstilbud i de enkelte landsbyene. Fritidstilbudet arrangeres selv av beboere og medarbeidere, eller man deltar i arrangementer utenfor landsbyene. Mange beboere er medlemmer i helsesportslag, Røde Kors eller deltar på kommunale arrangementer.

Ellers har vi sykkelgruppe, trimgruppe, musikk og bevegelser, kvinnegruppe, gentlemansgruppe, svømming, kino, smykkekurs, strikkeklubb, fotball, squash og en skrivegruppe:

(Skrevet og tegnet av Mari Borgfford i skrivegruppen)

NFU 50 års jubileum

Året etter at Camphill Landsbystiftelse ble stiftet, altså i 1967 ble Norsk forbund for Psykisk Utviklingshemmede stiftet. NFU's jubileumskonferanse gikk av stabelen 27. – 28. november, 2017 der Camphill-landsbyene deltok.

I tillegg til å være deltager på konferansens hovedforedrag hadde Camphill-landsbyene egen stand med informasjonsmateriale og bildefremvisning fra Camphill-landsbyene. Det var mange interesserte. Dag Balavoine fikk taletid under festmiddagen. Han fokuserte i sin tale på utfordringen med å utvikle en god overgang for unge voksne etter videregående skole i samfunnet, noe som Landsbystiftelsen og NFU kunne samarbeide om.

Et høydepunkt under konferansen ble statsministerens tale der hun tok til orde for at noe ble borte under HVPU-reformen, nemlig felleskapet. Her er det enda mye å gjøre for inkluderingen i samfunnet for denne gruppen, sa hun.

Både statsministerens bidrag og også andre bidrag under konferansen pekte på at NFU's nåværende fokus på rettigheter kunne med fordel utvides med et sterkere fokus på et sterkere sosialt miljø for mennesker med utviklingshemming.

Verdenskongress for mennesker med nedsatt funksjonsevne: "Making Values Visible"

(Foto: Dag Balavoine)

«Vi kan ikke se verden – men vi kan få verden til å se oss!» Disse ordene ble uttalt av en blind kvinne, en danselærer fra Nepal, under paneldebatten på den første verdenskongressen for mennesker med spesielle behov og evner. Kongressen fant sted 7.-10. september 2017 i den russiske universitetsbyen Jekaterinburg, i Sverdlovsk-regionen i Russland.

Det kom over 700 deltakere fra i alt 28 forskjellige land i verden. Gruppen fra New Zealand hadde reist lengst og ble mottatt med en ekstra applaus. Både Norge, Finland og Danmark var på plass, men dessverre manglet Sverige! Til åpningsseremonien i det store sportspalasset Kosmos kom det til sammen 1300 besøkende. Det ble en festlig tilstelning med mange fantastiske kunstneriske innslag og med profesjonell russisk sang og dans.

Under paneldebatter var det aldri snakk om hva samfunnet skulle gjøre for mennesker med nedsatt funksjonsevne, men snarere hva de kan tilføre samfunnet: «Vi må slite med våre vansker, og vi har derfor utviklet evner det kan være bruk for i samfunnet. Vi må også få bidra, og kan ikke bare motta hjelp. Slik kan vi begynne å bidra til å forandre samfunnet. Vår vei tilhører oss. Selv om jeg ikke har ben, kan jeg stå opp for mine verdier og rettigheter.»

Dette innlegget uttrykte tydelig at alle mennesker har et medansvar for hvordan samfunnet utvikler seg, og at den enkelte kan bidra med sine spesielle evner.

Måltider, lunsj og middag ble servert i to store, fine matsaler i nabobygningen til Kosmos. På ettermiddagen var det guidede utflukter i byen, til blant annet museer, kirker, historiske steder. På kveldene foregikk ulike kulturprogrammer. Et

av høydepunktene var besøket i Filharmonien for å høre byens filharmoniske orkester. I bygningen fantes ingen heiser, men en hel rekke av unge, sterke menn stod på rad, klar til å løfte de rullestolbesøkende opp to trapper! Det var en opplevelse å se disse hjelpende hendene overalt hvor du kom! Takket være de frivillige, organisatorene, workshoplederne, oversetterne, teknikerne, og mange, mange flere var det mulig å gjennomføre dette gigantiske eventyret uten at det oppstod noe negativt av betydning. Kongressen fikk stor og positiv omtale i russiske medier, og både TV-stasjoner og aviser fulgte de ulike hendelsene.

Sosialministeren uttrykte under den offisielle avslutningen at Sverdlovsk-regionen med dette har vist at de kan føre dialog med andre land om integrasjon. «Vi kan vise til fremgang, selv om vi bare er i begynnelsen av dette arbeidet hvis vi sammenligner med mange europeiske land. Men måten vi har valgte å gjøre det, tror vi er den rette.» Deretter sang forsamlingen: *We are the world...* (av Michael Jackson), og duer ble sluppet til himmels som et tegn på fortsatt godt samarbeid mellom mennesker med spesielle behov og evner og deres organisasjoner i verden, for å skape og utvikle et inkluderende og rettferdig samfunn.

«Når du kjenner varmen i hjertet, da husker du oss», sa en argentinsk venn ved avskjeden. Ja, det var mye varme som deltakerne brakte med seg hjem – til alle verdenshjørner, fra denne store manifestasjonen for kreativitet, fred og kjærlighet.

Verdenskongressen ble avsluttet med et ekte russisk ball i stor stil i konsertsalen på Kosmos. Byens teatre hadde lånt ut ballklær, og en kleskode var sendt til alle deltakerne flere uker i forveien.

(foto: kopiert fra Facebook siden til verdenskongressen)

(Tekst: Brigitte Deck, oversatt til norsk ved Sissel Jenseth) (fra Landsbylivs tidsskrift, forkortet)

Sosialterapeutisk forbund

Sosialterapi er både en undervisningsform og et omsorgsarbeid for mennesker med spesielle behov. Metodisk bygger den på det antroposofiske menneskesynet, slik det er utformet av Rudolf Steiner, hvor man anser at åndskjernen i hvert menneske er friskt, på tross av fysiske og sjelelige begrensninger.

Sosialterapeutisk Forbund består av selvstendige virksomheter som arbeider med mennesker med spesielle behov: barn, ungdommer og voksne. Forbund består i dag 13 helsepedagogiske og sosialterapeutiske virksomheter som gir bolig-, arbeids- og opplæringstilbud til nesten 300 elever og brukere/beboere. Tilknyttet disse stedene er det cirka 500 medarbeidere fordelt på cirka 360 årverk. Internasjonalt består de antroposofiske omsorgsvirksomhetene av rundt 700 institusjoner og organisasjoner i 50 land, i alle verdensdeler.

Helsepedagogiske skoler: Ljabruskolen (Oslo), Helsepedagogisk Rudolf Steinerskole på Hedemarken (Stange), Stiftelsen Grobunn (Stange).

Sosialterapeutiske hjem: Granly (Toten), Helgeseter (Bergen), Rostadheimen (Bergen), Verdandi (Bergen).

Landsbystiftelsen: Hogganvik landsby (Vindafjord), Jøssåsen landsby (Hommelvik), Camphill Rotvoll (Trondheim), Camphill Solborg (Jevnaker), Vallersund Gård (Fosen), Vidaråsen landsby (Andebu).

Hovedoppgaver

Faglig utvikling

Den viktigste oppgaven til forbundet er å utvikle kompetansen i virksomhetene. Dette har skjedd i flere trinn. Seminaret i Bergen som pågikk frem til 2010, utdannet en rekke medarbeidere, men det lyktes ikke med å inngå partnerskap med offentlige godkjente fagskoler. I stedet valgte man å satse på å få etablert et *bachelorprogram i antroposofisk sosialpedagogikk*. Dette ble godkjent av NOKUT (Nasjonalt organ for kvalitet i utdanning) i 2010.

Studiet er organisert med blokkukesamlinger og praksisperioder i helsepedagogiske og sosialterapeutiske virksomheter i Norge og Europa, og det er basert på arbeidstilknytning i en antroposofisk virksomhet parallelt med utdanningsløpet som går over fire år. Det første kullet med studenter startet opp på Rudolf Steinerhøyskolen i Sosialpedagogikk høsten 2012, og nye opptak vil skje annen hvert år. Studiet gir en bachelorgrad i sosialfaglig arbeid basert på steinerpedagogiske metoder. Helsedirektoratet har nå godkjent utdanningen i forhold til Helse- og omsorgstjenesteloven § 9-9. Dette sidestiller den med tilsvarende utdanninger på høyskolenivå innen helse- og sosialfag (sykepleier, vernepleier, sosionom m. fl).

Forbundet arrangerer *Sosialterapeutiske fagdager* annethvert år i mai. Fagdagene har som mål å styrke det helsepedagogiske og sosialterapeutiske arbeidet i Norge, og tematikken velges slik at fagdagene kan bidra styrke arbeidet både med barn, unge og voksne.

Tidsskriftet LandsByLiv

LandsByLiv er et viktig organ for å synliggjøre den impulsen som virksomhetene arbeider etter og det som skjer i hjemmene, landsbyene og på de helsepedagogiske skolene, samt internasjonalt. Sosialterapeutisk Forbund overtok eier- og driftsansvaret for tidsskriftet i 2012. Landsbyliv var initiert av Landsbystiftelsen og startet opp våren 2004. Bladet har som formål å berike kommunikasjon, miljø og livskvalitet, og skal være et vindu mellom virksomhetene, samt ut mot verden. Historier fra stedene blir ført i pennen av de som bor og arbeider på de ulike stedene. Kommunikasjonen med omverden skjer via innlegg og kronikker, samt intervju og meningsytringer fra beboere, lærere, pårørende og medarbeidere. Tidsskriftet fokuserer også på faglig utvikling gjennom artikler fra ulike bidragsytere og stoff fra studenter ved Rudolf Steinerhøyskolen, samt oversatt faglitteratur.

Internasjonalt samarbeid

Forbundets nærmeste samarbeidspartner internasjonalt er Nordisk Forbund for Helsepedagogikk og Sosialterapi (NFLS). I over 40 år har NFLS arrangert store fagkonferanser som Maidagene i Järna og Høstmøtet. De har etablert omfattende utdanningsprogrammer og har støttet oppbygging av sosialterapeutiske initiativ i Øst-Europa. NFLS er også initiativtaker og arrangør for kulturfestivalen Nordisk Allkunstverk, der *Peer for alle* har vært hovedarrangementet i 2009, 2011 og 2013.

Forbundet er tilknyttet den medisinske seksjonen innen Den frie høyskole for åndsvitenskap i Dornach i Sveits, hvor "Konferenz für Heilpädagogik und Sozialtherapie" samler representanter fra hele verden til årlige fagkonferanser. En annen viktig partner er European Co-operation in Anthroposophical Curative Education and Social Therapy (ECCE), som er en aktiv pårørendeorganisasjon med tilhørighet i de antroposofiske miljøene i Europa. ECCE er en høringsinstans for EU-kommisjonen og var en vesentlig bidragsyter under arbeidet med ratifiseringen av FN-konvensjonen for mennesker med funksjonsnedsettelse.

fra Introduksjonskurset for nye medarbeidere

(Foto: Hanna Schmeding)

Vi har laget en liten oversikt med noen nøkkeltall:

Sted	Årsverk totalt	Sykefravær i prosent	Andel kvinner	Andel menn	antall pensjonister
Hogganvik	15,84	7,12 %	58,17 %	41,83 %	1
Jøssåsen	21,60	4,20 %	56,00 %	44,00 %	3
Vidaråsen	80,00	2,50 %	65,00 %	35,00 %	3
Solborg	26,35	8,80 %	51,00 %	49,00 %	3
Rotvoll	14,30	3,00 %	72,85 %	27,15 %	3
Vallersund	16,80	8,96 %	63,14 %	36,86 %	1
Sekretariatet	4,40	14,00 %	80,00 %	20,00 %	0
SUM/SNITT	179,29	6,90 %	63,70 %	36,20 %	14

Sted	Alder 18-35	Alder 36-45	Alder 46-55	Alder 56-70	Antall personer
Hogganvik	2	7	7	4	20
Jøssåsen	6	4	11	3	24
Vidaråsen	30	18	15	28	91
Solborg	10	10	1	7	28
Rotvoll	3	5	3	4	17
Vallersund	5	1	9	8	23
Sekretariatet	0	0	6	0	6
SUM/SNITT	56	45	52	54	209

Landsbystiftelsen har ansatte og praktikanter fra ca. 20 ulike nasjoner, og et omfattende internasjonalt samarbeid.

Alle landsbyer forbedrer kontinuerlig sine prosesser knyttet til arbeidskonflikter, rollefordelinger og videre muligheter for

de ansatte. Dette inkluderer regelmessige medarbeidersamtaler, valg av tillitsvalgt/verneombud, dokumentasjon av forventninger fra både arbeidsgiver og den enkelte medarbeider samt en detaljert personalhåndbok. Alle avdelingene er knyttet til en bedriftshelsetjeneste. Vi håper at dette også bidrar til å styrke arbeidsmiljøet i landsbyene.

Medarbeidere i virksomheten har ikke vært utsatt for større ulykker eller skader i forbindelse med utførelse av arbeidet.

Utdanning

CLS tilbyr videreutdanning for sine medarbeidere/ansatte.

Bachelorgrad i sosialpedagogikk på Steinerhøyskolen i Oslo

Studiet i sosialpedagogikk, som startet opp i høst 2012, gir en bachelorgrad i sosialfaglig arbeid basert på steiner-pedagogiske metoder. Sosialpedagogens arbeidsoppgaver spenner over et vidt felt, fra ledelse av fritidshjem og opplæring av elever som trenger et praktisk-sosialt undervisningsalternativ, til arbeid med voksne innenfor sosialterapeutiske virksomheter.

I Norge finnes ti sosialterapeutiske institusjoner som gir bo-, arbeids- og kulturtilbud til mennesker med spesielle behov, basert på steiner-pedagogiske ideer.

Camphill Northern Region Baltic Seminar i regi av Camphill Northern Region Association (CNRA)

Camphill i Norge deltar på et Baltisk seminar. Dette seminaret er for hele Norden, samt Russland og de baltiske land. Seminaret er et supplement til ordinær utdanning med mål å fordype seg i de områder som skiller Camphill Landsbystiftelses tilbud fra andre tilbud. Tilbudet består av en treårig seminarrekke med fordypning innen antroposofi. Fra Norge er det 6-8 deltakere.

Ellers arrangeres/ deltas det i først hjelps kurs, brannvernlederkurs, HMS for ledere, medisinhåndteringskurs, kurs i forebyggende tiltak tvang og makt osv.

Det tilbys **coaching** til alle medarbeidere. De ansvarlige coachene gjennomfører årlig fordypningskurs innen konfliktforebyggende tiltak og ikke voldelig kommunikasjon.

I tillegg har 14 deltakere begynt på et kurs i konflikthåndtering. Målet er å kurse deltakere i å kunne forebygge konflikter gjennom å forstå «konflikters anatomi»: hvorfor og hvordan de oppstår; mulige utviklingsforløp; forstå hvordan konflikter er naturlige, og gir positive muligheter om man håndterer dem riktig; lære praktiske metoder for konflikthåndtering og konfliktmegling; bidra til forløsning av konkret konfliktstoff i Camphill-systemet og bidra til å skape systemer, strukturer og kultur for god konflikthåndtering i Camphill. Kurset gjennomføres i regi av Kåre Landfald, som har vært veileder for flere landsbyer og som har grunnlagt Zen coaching.

(Foto: D. Balavoine)

Beboersituasjonen er og har vært stabil de siste årene. Beleggsprosent for stiftelsen totalt ligger på ca. 95 %, noe vi er svært fornøyd med.

Sted	Heldøgns-plasser med prøveplasser	Belegg med prøveplasser	Beleggsprosent 2016 med prøveplasser	Beleggsprosent 2017 med prøveplasser
Hogganvik	18	14	83,33 %	77,77 %
Jøssåsen	21	21	95,23 %	100,00 %
Vidaråsen	50	48	98,00 %	96,00 %
Solborg	20	20	100,00 %	100,00 %
Rotvoll	10	9	100,00 %	90,00 %
Vallersund	14	14	100,00 %	100,00 %
SUM/SNITT	133	126	96,24 %	94,74 %

Sted	Heldøgns-plasser uten prøveplasser	Belegg uten prøveplasser	Beleggsprosent 2016 uten prøveplasser	Beleggsprosent 2017 uten prøveplasser
Hogganvik	17	13	82,35 %	76,47 %
Jøssåsen	19	19	94,73 %	100,00 %
Vidaråsen	48	46	97,91 %	95,83 %
Solborg	19	19	100,00 %	100,00 %
Rotvoll	9	8	100,00 %	88,89 %
Vallersund	13	13	100,00 %	100,00 %
SUM/SNITT	125	118	96,00 %	94,40 %

Sted	Prøvebesøk 2017
Hogganvik	2
Jøssåsen	2
Vidaråsen	2
Solborg	3
Rotvoll	2
Vallersund	3
SUM	14

Sted	Alder 0 -17	Alder 18 - 49	Alder 50 - 66	Alder 67 - 79	Alder Over 80	Antall beboere
Hogganvik	0	9	3	1	0	13
Jøssåsen	0	6	9	4	0	19
Vidaråsen	0	19	21	6	0	46
Solborg	0	15	3	1	0	19
Rotvoll	0	5	1	2	0	8
Vallersund	0	9	1	3	0	13
SUM/SNITT	0	63	38	17	0	118

Julie og Eskil (fra framsiden av praktikantbrosjyren) (foto: Dag Balavoine)

Dagtilbud

Camphill Landsbystiftelse har de siste årene satset mere og mere på å etablere et dagtilbud til de som kun ønsker å benytte seg av arbeidstilbudet vårt. Vi har i dag en kapasitet på 26 dagplasser med 100 % belegg. Dette tall la seg uten videre utvide.

Tre av seks landsbyer har i dag ingen dagplasser, men plasser er tilgjengelig. Vi ønsker at flest mulig, som ikke ønsker å benytte seg av vårt botilbud, kan få delta i et meningsfullt arbeid.

Ny leder og nestleder i Representantskapet

I høst 2016 ble Dag Blakkisrud valgt til leder i Representantskapet og Vilnis Neimanis til nestleder. De to tok over fra Rigmor Skålholt og Nils Langeland, som begge har så å si viet hele livet sitt til Camphill og ønsket å gi plass for yngre krefter. Representantskapet er Camphill Landsbystiftelsens åndslivsorgan, der nye ideer kan presenteres, der eksisterende tiltak blir vurdert og det er også organet som velger hovedstyret.

Dag Blakkisrud beskriver levende hvordan hans opplevelse av møtene i 2017 har vært:

Et tilbakeblikk

Et år går så fort. For ikke lenge siden møttes vi på Rotvoll, da var 2017 enda innhyllet i vårens lette grønn-toner og fylt av håp. Nå er det året allerede historie. For meg har det vært et år med en *helt* spesiell historie. Nemlig mitt første år som formann i representantskapet i Camphill!

Blikk til urtehagen fra salen på Rotvoll (foto: Nils Langeland)

Vårmøtet -Tilvekst og rekruttering

Rotvollmøtet var det første Vilnis og jeg skulle ha ansvaret for. Og vi var nok litt smånervøse begge to. Å sitte rett overfor en forsamling som Representantskapet er ikke noe småtteri! Å se så mange kloke og gode ansikter på en gang gjør inntrykk. Møtet ble åpnet fredag kveld av Anne som hadde et veldig fint foredrag og skapte en stemning som møtet siden utvikle seg fra. Men det var ikke bare lett for oss, og vi mistet nok litt grepet om tiden og kanskje var vi ikke flinke nok til å styre forsamlingen heller.

Tematikken var omfattende: Hva er det som gjør at nye mennesker kommer til Camphill? Og hva er det som gjør at noen blir værende? Dette er jo veldig viktige spørsmål for landsbyene, for de lever jo av det at nye mennesker kommer og slutter seg til fellesskapet.

Den franske 1900 tallsfilosofen Paul Valéry har sagt at verden trues av to hovedfarer: Orden – og – uorden! Det er vel overførbart til mye annet? Også til Representantskapsmøtene? For mye form gir ikke rom for

spontanitet og livsutfoldelse. For mye innhold og tilfeldige synspunkter kan føre til at møtet sporer av og blir mindre produktivt. Så det trengs *balansekunst*.

Dag

Blakkisrud med nestleder Vilnis Neimanis og referent Hedda Smith Hald, i den nye salen på Rotvoll (foto: Dag Balavoine)

Høstmøtet - Kunst og kultur i landsbyene

Langt bedre gikk det for Vilnis og meg da vi skulle lede høstmøtet på Vidaråsen. Vi følte oss nok litt mer varme i trøya, og vi hadde også fått mye hjelp av landsbyrepresentanter til å utvikle tema og sette dagsorden. Da vi reiste fra Vidaråsen var det med en følelse av at vi hadde vært med på noe viktig. Vi hadde sett inn i viktigheten av kunst og kulturlivet i landsbyene og forsto at vi hadde sett noe som hadde med framtida å gjøre. Andre viktige tema hadde også vært fremme, som f.eks. mulighetene for å etablere et eldrehjem for medarbeidere og landsbyboere. Og kanskje for andre også? Vi hadde gjort eurytmi, og vi hadde hatt spennende arbeid i grupper.

Møtet på Vidaråsen (foto: Hanna Schmeding)

Broen mellom nå og alltid

For oss alle håper og tror jeg 2017 har vært et sterkt og fint arbeidsår å se tilbake på. For biodynamisk landbruk som jeg stort sett holder på med ellers har 2017 vært en viktig milepæl. Det er første gangen Biologisk-dynamisk Forening har fått være med på å arbeide frem Stortingsproposisjonen som ligger til grunn for Stortingets vedtak i forhold til Landbruksoppgjøret og strategien for økologisk landbruk i framtida. Gjennom flere innspillmøter i Landbruksdepartementet har vi forsøkt å få landbruksmiljøet til å få øye på alle de kunnskapene og erfaringene som ligger der som en nesten ukjent verdi etter 82 år med biodynamisk landbruk i Norge. Blant mange hendelser i kulturlivet har vært 100 årsjubileum for André Bjerke. Jeg vet ikke om han på noen måte var knyttet til Camphill, men han var i alle fall dypt involvert i antroposofisk arbeid. Jeg

vil derfor dele et dikt av ham som jeg synes passer godt på Camphill og den store oppgaven landsbyfelleskapet har, og med det vil jeg takke – først og fremst Vilnis og Hanna for godt samarbeid i året som er gått - men også en takk til alle som bidrar til å gjøre representantskapsmøtene til en arena hvor landsbyimpulsen får et frirom til å uttrykke seg gjennom de ulike representantenes innspill og synspunkter.

Broen

*Jeg øyner en bro
Tøye seg ut mot en annen bredd
Hvor enn ingen kan bo
Den er ikke ferdig
Den slutter i luften
Med nennsomme hender, sten for sten
Bygger fornuften*

*De store masser
Avlet i fengsel, født mellom skygger
Bygger – bygger
Broen!*

*Å – hvor den hungrer på sine støtter
Etter å være!
Etter å bære løpende føtter
Suse den annen side i møte
Plante sin fot
Slå rot*

*Den er ikke ferdig
Men når vi sover
Går vi
I andende drømme over*

Dans med alle på Representantskapsmøte på Vidaråsen (foto: Hanna Schmeding)

Camphill hall i Camphill, Skottland (foto: Hanna Schmeding)

Vår første dag i Dialogue 2017 fokuserte på grunnlaget for et Camphill fellesskap. Våre kolleger fra USA introduserte oss for noen av utfordringene Camphill i USA møter. Dette er utfordringer i samarbeid mellom styret og virksomheten som kan virke lokale, men er de som vi alle står overfor. Det viktigste er at vi forblir i dialog, når det skjer forandringer og når vi står ovenfor utfordringer. Som styremedlemmer og fellesskap må vi forstå hva som ligger bak problemet for å løse det.

Å nå ut og invitere inn var temaet som ble introdusert oss til på dag to av Dialogue. Dette utviklet seg til en bredere samtale der det ble tydelig at tillit kommer gjennom samtale og gjensidig forståelse. Det ble reflektert rundt temaet om evne og likeverd. Kvaliteter man ønsker seg for et styremedlem er ydmykhet og et ønske om å hjelpe; vennskap, interesse for den andre og en åpenhet mot antroposofi. Deltakerne ble utfordret til å være åpne, lydhør og å søke felles grunnlag i deres forhandlinger som medarbeidere, ledere og styremedlemmer.

Dialogens siste dagssamtale fokuserte på Camphill over hele verden og de mulighetene Camphill fellesskap har for å forme fremtiden. Det ble sagt at det er et krav om å ta vare på våre sårbarheter som mennesker og fellesskap gjennom trygge rom der vi kan bygge fellesskap. Det var klart fra alle innledere i løpet av dialogen at fellesskapet fortsatt er Camphills store mål.

Deltakerne ble minnet om at Camphill bevegelsen har mye å dele og at det er en interesse blant det bredere samfunnet til å engasjere seg med organisasjoner som Camphill, f.eks. eco-village bevegelsen. Dialogue ble oppfordret til å gjøre det mulig for Camphill å utvikle seg til fremtiden gjennom dypere kunnskap, utvidelse av nettverk, relasjoner og ressursdeling. Dialogue ble utfordret til å se styring og beslutningsprosesser som noe som skal deles mellom alle gjennom likestilling og gjensidighet.

(tekst: fra Camphill dialogues referat, oversatt av Astrid Aakra og Stig Tore Røen, forkortet)

Kirkton house, Camphills første hus, (foto: Astrid Aakra)

Arbeidsgiveransvar

Camphill Landsbystiftelse er medlem av hovedorganisasjonen Virke.

Personalhåndbok versjon 2.0 er tatt i bruk, samt ny arbeidskontrakt. Vi har i 2017 ikke hatt større konflikter innen arbeidsmiljøet og det arbeides kontinuerlig for å forbedre kommunikasjonsflyten mellom ledelsene og medarbeiderne.

Virkes leder for ideell sektor Inger Helene Venaas på besøk på Jøssåsen (foto: Jørund Meder)

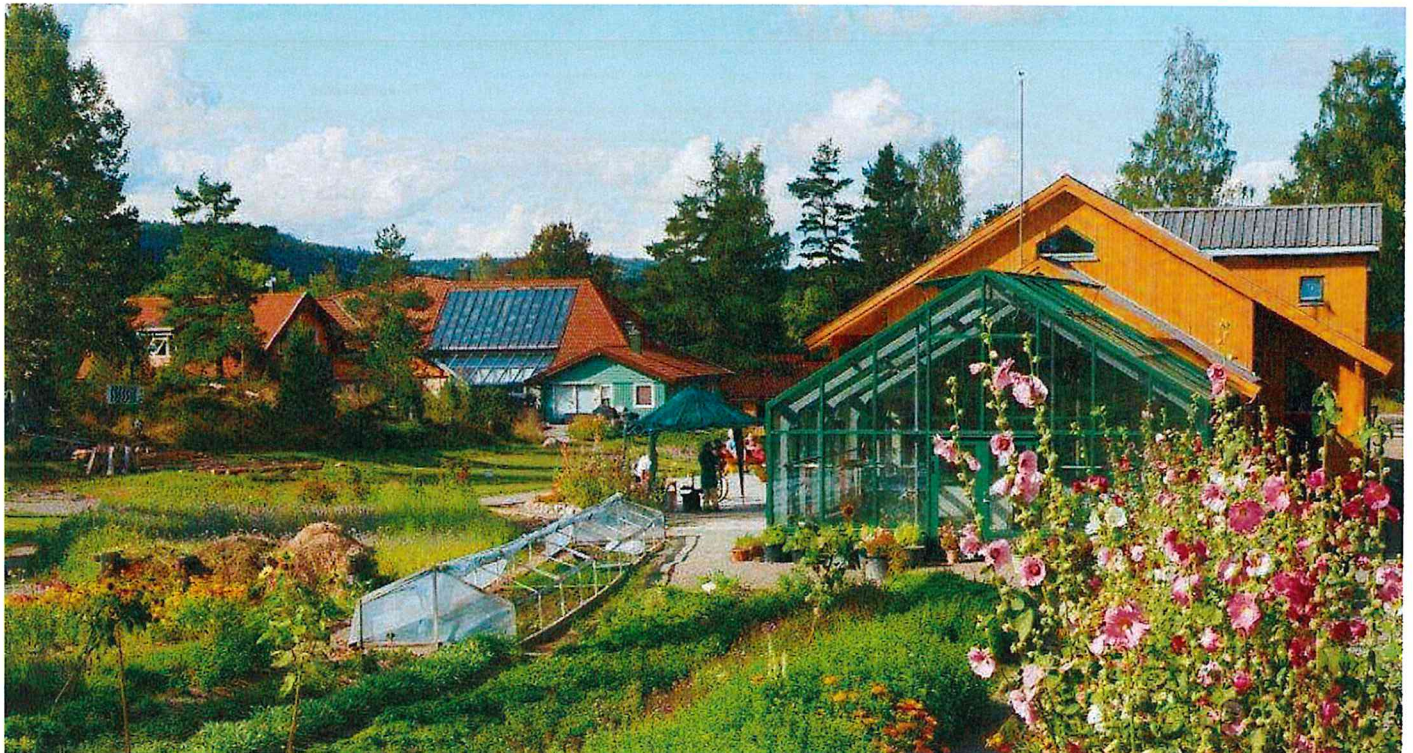
Dokumentasjon og samarbeid

Stiftelsen bruker samhandlings- og dokumentasjonsverktøyet "Confluence". Det gir de ansatte tilgang til felles dokumentasjon og informasjon og fungerer også som kalender og arkiv.

For dokumentasjon innenfor HMS benyttes «Stamina».

I tillegg har stiftelsen adgang til "INFOTJENESTEN og LOVDATA".

Stiftelsen har begynt arbeidet med å dokumentere stiftelsens historie.

Vidaråsens nye urteveksted (Foto: Will Browne)

Økonomi – redegjørelse for CLS driftsregnskapet 2017

Vårt tilbud består av bolig i et levefellesskap, et aktivt kulturliv, praktisk opplæring i, og vedlikehold av ADL-ferdigheter, bistand til egenpleie og omsorg, samt tilrettelagt arbeid i en meningsfull tilværelse.

Camphill Landsbystiftelse er ikke en helseinstitusjon (ref. Rundskriv i 7/2013). Tekst fra statsbudsjettet:

"Post 72 Landsbystiftelsen"

Camphill Landsbystiftelsen i Norge eier og driver seks landsbyer. Disse var fram til 1986 en del av helsevernet for psykisk utviklingshemmede. Formålet med bevilgningen er å bidra til drift av stiftelsens landsbyer. Stiftelsen tilbyr et helhetlig bo- og arbeidsfellesskap for unge og voksne med særlige omsorgsbehov. Landsbyene skal gi beboerne en trygg livssituasjon hvor de kan ta egne valg, få god omsorg, et meningsfylt arbeid og et rikt kulturliv. Årsrapporten fra Camphill Landsbystiftelsen i Norge viser at det i 2015 var 133 heldøgns plasser tilgjengelig i de seks landsbyene. Disse hadde en beleggsprosent på drøyt 90 pst.

Midlene blir stilt til rådighet for Camphill Landsbystiftelsen i Norge som fordeler midlene til landsbyene. Helsedirektoratet følger virksomheten gjennom årsmelding og årsregnskap. Det er gjennomført tiltak for å bedre oppfølgingen av stiftelsen. Kommuner som har psykisk utviklingshemmede beboere ved landsbyene får ikke tildelt midler for disse gjennom inntektssystemet.

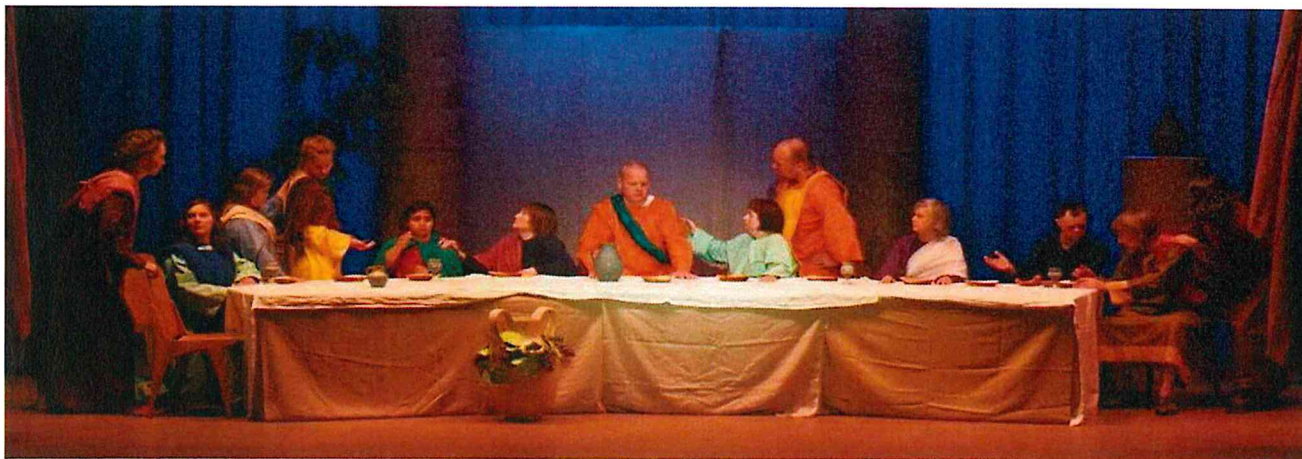
Landsbyene er basert på antroposofiens ideer og prinsipper, og medarbeidernes frivillige innsats har vært helt nødvendig for å kunne bygge opp dette tilbudet. Det kan være bygninger, kultur, reiser, kurs og annet. Det er medarbeidernes innsats som i hovedsak har stått for fornyingen og oppgraderingen av tilbud og fasiliteter de siste årene. Disse investeringene faller også våre beboere til gode, samt nærmiljøet rundt landsbyen. Politikere som har vært på besøk i en av våre landsbyer uttrykte at våre landsbyer var samhandlingsreformen i miniatyr. Dette ønsker vi å videreutvikle og ta vare på.

Oppgave

Fra tilskuddsordning kapittel 761 post 72:

"Målet med bevilgningen er å bidra til drift av Landsbystiftelsens institusjoner. Landsbystiftelsen, som er inspirert av antroposofien, skal tilbyr et helhetlig bo- og arbeidsfellesskap for unge og voksne med særlig omsorgsbehov. Gi beboerne trygg livssituasjon hvor de kan ta egne valg, god omsorg, et meningsfylt arbeid og et rikt kulturliv."

Vi mener at vi er med å skape liv både i og rundt våre 6 landsbyer i form av skuespill, konserter og foredrag. En kommune med en landsby har med stor sannsynlighet en mere variert kulturell meny enn den ellers ville ha hatt. Landsbyene er foregangsmodeller for de mål som er definert i styrende dokumenter for omsorgsarbeid med fokus på et helhetlig og meningsfullt liv. Landsbystiftelsen respekterer potensielle og eksisterende beboere og deres pårørendes valgfrihet til å velge boform og arbeid/aktivitet. Arbeidsplassene og verkstedene er stort sett lokalisert i egne bygninger. Disse arbeidsplassene er i tillegg til verksteder som bakeri eller veveri ofte knyttet til beliggenheten og gården (Skogdrift, fjøs og gartneri.) Landsbyene våre kan tilby en variert arbeidsuke, satt sammen etter interesse og ferdigheter. Både beboere og medarbeidere har muligheter til å lære seg håndverk og tradisjoner i varierte yrkesfag. Arbeidstilbudene har mye til felles med VTA-tilbudet, og CLS har arbeidet etter denne modellen siden tidlig på 1970-tallet. Flere kommuner benytter vårt arbeidstilbud også som dagaktiviteter. Landsbystiftelsen har en beleggsprosent på ca. 95%.

«Nattverden» (et maleri av Leonardo da Vinci satt i scene, på Vidaråsen) (Foto: Will Browne)

Utfordringer

Økende administrasjon

En markant økning i offentlige krav til administrasjonsoppgaver som internkontroll, rapportering, dokumentasjon og tilsvarende krever større og større andeler av våre midler.

Dette innebærer videreutdanning og kursing av ansatte, samt flere personer i administrasjonen. Landsbyene har et behov for flere eksterne ansatte da medarbeiderne, fortrinnsvis ikke velger en landsby som leveform for å utføre administrative oppgaver.

Samarbeid med kommunene

Forandringer i kommunestrukturen (økonomisk press i kommunene og sammenslåing av mindre kommuner) fører til at det har vært en større oppgave og utfordring til å formidle særpreget vi har, siden vi f.eks. ikke bruker de samme økonomiske malene og regnestykker som de kommunene benytter. Gjennom vår struktur og organisasjon, og ikke minst gjennom vår måte å bo sammen i levestrøket, kan vi utvise en stor fleksibilitet, mulighet for omprioriteringer og omdisponering, som gjør at vi klarer å møte nye utfordringer ganske fort, men dette er vanskelig å dokumentere og beskrive i tall. Fellesskapsstrukturen gir også en større mulighet for tilrettelegging, men synliggjør også tydelige begrensninger, spesielt der en 1:1 oppfølging er nødvendig. Driften er bygget på at vi kan utføre oppgavene på gruppenivå. Dermed er vi helt avhengige av ekstra kommunale ressurser i de tilfeller hvor det avdekkes behov hos den enkelte som overstiger det Camphill Landsbystiftelse er i stand til å yte innenfor den statlige rammen.

Rekruttering

Det viser seg i tillegg at rekrutteringen av medarbeidere som ønsker å stå i stillinger over tid, er vanskelig. En god del av tilbudet og tjenesteytingen er basert på velvilje og frivillig innsats fra medarbeidere som også fungerer som engasjerte og gode naboer. Tilrettelegging av arbeidsplasser i for eksempel deltidsstillinger i forhold til utdanning vil kreve flere nye ansettelser over de neste årene. Vi ser muligheter til å utvide vår virksomhet når den nødvendige kompetansen er til stede.

Tilrettelegging av landsbyene

Våre beboere blir eldre og får nye og større omsorgsbehov som må hensyn tas. Vi ønsker å være et livsløpstilbud i den grad det er mulig. Flere tilbud som Ita Wegman hus ville være nødvendig til å møte dette behovet.

I tillegg tilbyr FRAMskolen på Vallersund Gård et tilbud for unge mennesker med utviklingshemning, der de kan forberede seg på et liv som voksen. Studentene har mulighet til å prøve ut forskjellige verksteder, de lærer å bo sammen på internat og å etablere egne relasjoner til jevnaldrende. Opplæring i sosiale ferdigheter, stell av rom, vask av klær og egenhygiene er like viktig som å prøve seg i mange arbeidsarenaer for å kunne stake ut en vei for fremtiden.

Landsbyene i Norge representerer et meget rimelig og stabilt tilbud for kommunene. Etter vår mening er vårt tilbud helhetlig og konkurransedyktig og vi opplever at tilbudet økonomisk ikke likestilles med det ordinære kommunale tilbudet.

Oppsummering

2017 har vært et år, der vi har vært fornøyde med aktivitetene våre, tiltakene våre og også økonomisk sett har vi hatt et år, der vi igjen har vist at vi klarer å leve sparsommelige, og samtidig får til svært mye med et begrenset budsjett.

Vi må fortsette å oppgradere boligene til livsløpsstandard og vedlikeholde og forbedre vår rapportering og internkontroll. Det kommer hele tiden nye regelverk på mange arenaer som vi må forholde oss til.

Vi trenger midler til rekruttering av medarbeidere og beboere, videreutdanning og kursing av ansatte, forbedring av verkstedstilbudene slik at de også på sikt kan inkludere andre grupper mennesker som kanskje faller utenfor i det ordinære arbeidslivet.

Samarbeidet med Helsedirektoratet er styrket i de siste årene. I tillegg til økonomisk rapportering har Helsedirektoratet besøkt alle steder i Camphill Landsbystiftelsen. Kombinasjonen av regnskapsrapportering og fysiske besøk virker å være den riktige veien for direktoratet for å skape et utfyllende bilde av Landsbystiftelsen og bruken av tilskuddet.

Til tross for et regnskap som nesten er i balanse, har CLS store utfordringer med å holde tilbudet på samme gode nivå som tidligere år. Dette vises i regnskapet for eksempel ved at vedlikeholdsutgiftene holdes på samme lave nivå som i fjor, samtidig som en eldre boligmasse og nye krav til standard krever stadig større ressurser. Nye krav til kompetanse og administrasjon gir oss utfordringer på arbeidsmarkedet.

I statsbudsjettet for 2017 ble Camphill Landsbystiftelse tilgodesett med kr. 76.654.000,-. Dette var en økning på 2,8 %, i kroner og øre ca. 2,1 mill. i forhold til fjorårets tilskudd. En økning som vi isolert sett må si oss godt fornøyd med, men som vi blant annet ser fortsatt ikke dekker lønnsveksten i stiftelsen alene; som økte med nesten 2,5 millioner, sammenlignet med 2016. Denne utviklingen setter Landsbystiftelsen i en vanskelig situasjon i forhold til rekruttering av medarbeidere og ikke minst i forhold til de til dels store økonomiske utfordringene vi ser i forhold til oppgradering av den eksisterende boligmassen.

Det er og har vært en stor utfordring for CLS det faktum at hele driftsregnskapet rapporteres til direktoratet. Rammetilskuddet fra departementet utgjør ca. 2/3 av totalinntektene til stiftelsen. Driftsregnskapet som rapporteres til direktoratet er egentlig et prosjektrengskap som det er krav om at skal og må gå i balanse. Et eventuelt overskudd kan ikke, så vidt vi har forstått det tas med over til neste tilskuddsår. Overskudd i driftsregnskapet vil kunne medføre et krav om tilbakebetaling av mottatt tilskudd lik overskuddets beløp.

Vi er takknemlig for at direktoratet i tilskuddsbrevet for 2016 har åpnet for en alternativ løsning. Vi har lagt fram for direktoratet forskjellige mulige løsninger for fremtidens rapportering og jobber internt med å få på plass et system som vil gjøre det lettere både for CLS og direktoratet å utarbeide et mer spesifikt prosjektrengskap for det mottatte rammetilskuddet.

Virksomheten er så godt som uendret fra tidligere års drift og stiftelsen har ingen løpende rettstvister. Virksomheten er stabil, langsiktig og med høy grad av forutsigbarhet. Regnskapene blir ført på det enkelte sted og revideres lokalt. Vi mener regnskapet med noter sammen med sentrale og lokale styrers årsberetninger gir et rettviseende bilde av stiftelsens drift og dens stilling.

Årets underskudd, kr 159.606,- foreslås dekket av egenkapital. Samlede inntekter for 2017, inkludert rammetilskudd kr 76.654.000, var kr 137.243.088,-. Samlede utgifter for 2016 var kr 137.405.220,-. Egenkapitalen utgjør etter dette kr 7.231.911,-.

Økonomien i landsbyene er også i 2017 blitt nøye fulgt av hovedstyret. Landsbystiftelsens enkelte avdelinger er selv ansvarlige for å dekke sine eventuelle underskudd. Styret mener at forutsetningen for fortsatt drift er til stede.

(Foto: Dag Balavoine)

Styret

Hovedstyret for Camphill Landsbystiftelsen har møtt 5 ganger i løpet av 2017, pluss et fellesmøte med koordinatører og lokalstyrene og gjennomføring av et felles styreseminar den 23.3.17 i Trondheim.

I 2017 bestod styret av:

Helge Pettersen, styreleder
Anne Langeland, nestleder
Magnar Bollingmo, styremedlem
Cato Schiøtz, styremedlem
Steffi Hagedorn, styremedlem
Ruben Khachatryan, styremedlem
Aage Rundberget, styremedlem

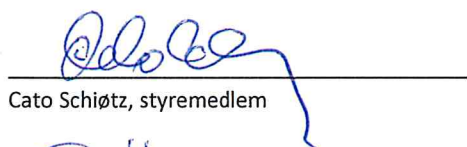
Oslo, 16. april 2018

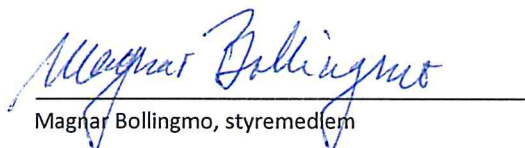
Helge Pettersen, Styreleder

Anne Langeland, nestleder

Cato Schiøtz, styremedlem

Magnar Bollingmo, styremedlem

Steffi Hagedorn, styremedlem

Aage Rundberget, styremedlem

Ruben Khachatryan, styremedlem

Hanna Schmeding, daglig leder

Kontaktinformasjon til Landsbystiftelsens sekretariat:

Camphill Landsbystiftelse i Norge,
Malvikvegen 1333,
7550 Hommelvik.
Telefon: 73 97 84 60
E-post: sekretariat@camphill.no